

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Summa Jurisprudentiae Sacrae Universae, Seu Jus
Canonicum, Secundum quinque Decretalium Gregorii
Papae IX. Titulos explicatum**

Pichler, Vitus

Bibliopolarum Augustanorum, 1723

VD18 VD18 12190187-ddd

5. De poenis Simoniae, Judice & Dispensatione &c.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98739)

§. ad 1. Est quidem prohibita omnis patetio, qua temporale exigitur vel accipitur tanquam pretium Religionis, non verò si ex alio iusto titulo, v. g. dotis, aut in Monasterio inopi, sustentationis personæ &c. Ad 2. & 3. prohibentur quidem hæc, sed tantum Jure Ecclesiastico, cui prævalere potest consuetudo rationabilis & legitime præscripta. Non exigitur sub prætextu paupertatis falso, quando Monasteria opulenta non allegant titulum paupertatis, sed sustentationis. P. Reiffenstuel nimis abundat in suo sensu, nec bene allegatur S. Thomas, qui ibi pro Simonia Juris Divini solum habet receptionem alicujus rei temporalis ex pacto datæ tanquam pretii pro ipso ingressu. Si alii Auctores inspiciantur, communissima fortè non deprehendetur, præsertim Recentiorum; quia plurimi eorum loquuntur de casu, quo aliquid exigitur sub colore indigentia, vel in sensu S. Thomæ. Neque pro ipso ingressu aliquid exigitur, quando à divitibus aliquid exigitur titulo sustentationis, ut patet in Sacerdotibus, etiam Religiosis, qui vi consuetudinis vel permissionis Ecclesiæ, aliquid titulo stipendii pro sustentatione exigunt pro ministeriis sacris, vel Missis, licet aliunde vel ex patrimonio, vel ex fundatione beneficii aut Monasterii, sustentationem abunde habeant, uti fatetur ipse P. Reiffenstuel. n. 198. 201. seqq. in quibus proin contra ipsum retorquetur argumentum, uti & in casu, quo Regulares, etiam divites, cum parentibus, juxta ipsum quoque n. 182. licite paciscuntur de certa quantitate pecuniarum sub conditione, ut ingredientibus renuntient juri hæreditatis, vel alteri juxta prætensionem. Quando in *Extrav. cit.* reprobat consuetudo tanquam corruptela, id intelligendum venit de consuetudine irrationabili, qua temporale exigitur pro spirituali, vel nimis importune, ut quasi extorquetur temporale, uti de Sacerdotibus de stipendio paciscentibus dictum. n. 35. 36. Unde Regulares utriusque sexus sufficienti fundatione ad sustentandas personas instructi diligenter caveant, ne nimis sordide ac sollicitè petant, vel quærant temporalia ab ingressis, aut ingressuris Religionem; magisque fidant in Dei providentia, quam temporalium corraione, qui redditus præsentis religiosè viventium, publicæque ædificationi in moderandis cupiditatibus studentium speciali benedictione, aliisque viis honestioribus, v. g. legatis, hæreditatibus sponte oblati, donationibus &c. augetur, & satis locupletabit Monasteria, ut nunquam egendi periculum habeant. Ad 4. quod importune oggerit Bernard. Van-Espen Belga, & neotericus Rigorista, *N. Conf.* quia Clemens VIII. ad mentem *c. un. & Trid. cit.* ponit hæc notatu digna verba, qui (Conventus) de consuetis, sive communibus, sive singulorum, elemosynis, aliisque quibuscunque obventionibus in commune conferendis commode sustentari possint: ergo respectu inopis Monasterii dos considerari potest, ut consuetæ elemosynæ, quia

est pia largitio, & consuetæ: respectu opulenti autem ut obventio in commune conferenda. Ad 5. Si id sequi existimes, accepto jubens; consequenter consuetudo erit secundum jus, vel hujus interpres, aut confirmatio. Ad 6. *trans. antec.* quod adhuc dubium est, ut colligere licet ex iis, quæ tradit Covarruv. de *Testam. c. 2. n. 8. & 9.* Sed consequentia est falsa; quia liberum est Monasteriis recipere vel non recipere: ergo licite repellunt eos, qui, cum possint, tamen nolunt quidquam dare vel assignare Monasteriis. Ad 7. Quamquam liberis non debeat Legitima vivis parentibus, iisdem tamen debetur jus ad Legitimam suo tempore consequendam, uti & ad hæreditatem: & super hujus juris remissione licitum est pacisci, si non Jure Civili, saltem Jure Canonico *c. 2. de Pactis in di.* præsertim consuetudine explicatæ & confirmatæ.

§. V.

De Pœnis Simonie. Ubi & de Jure, & dispensatione in hac materia.

Sciendum, per pœnas hic non intelligi illas, quas iustò Judicio DEUS infligit peccatoribus, sed quibus Ecclesia in foro externo vindicat atrox Simonie crimen, vel ipso Jure statutis, vel per sententiam irrogandis. Unde videndum, an & quomodo puniatur rei Simonia, præsertim *realis*. Et quia inter alias pœnas referri quoque potest nullas actus, & obligatio restituendi Simoniacæ acceptæ, etiam de his instruendi sumus. Cum verò Judicis sit vel condemnare ad pœnas à Jure non statutas, vel statutas infligere, de isto quoque pauca dabimus.

Dico 1. Pœnam à Jure Ecclesiastico statutam non habet Simonia Mentalis. 2. nequè merè Conventionalis, in quacunque materia. 3. probabiliter neque Conventionalis Mixta, exceptâ tamen Simonia Confidentiali. 4. quamvis possint puniri arbitrariè, ac ferè debeant à Jure, si ad hunc deferantur. Pars 1. constat ex *c. 33. & 34. c. fin. h. t.* Accedit, quòd in Simonia Mentali prava intentio non prodatur signò externo, adeoque tanquam occulta, ad cujusmodi delicta se non extendit Ecclesiæ potestas coercitiva, ab eadem punibilis esse non videatur. Pars 2. quando nempe ex neutra parte actualiter datum est temporale, vel spirituale, sed præcisè conventum, pariter est recepta inter Auctores, & in Jure fundata; quia SS. Canones, ubi pœnas statuunt in Simoniacos, mentionem faciunt dationis & acceptionis, uti *can. 1. 2. seqq. caus. 1. q. 3. c. 1. c. 34. h. t. Extrav. 1. & 2. int. Comm. eod.* Pars 3. ubi valde multi faciunt discrimen inter casum, quo solum temporale est traditum, non verò spirituale, & inter casum, quo spirituale tantum, non verò temporale, est datum: in priori cum communi aliorum admittunt, nullam incurri pœnam, in posteriori verò volunt incurri, uti *Vat. lat.*

Valent. Gutierrez, & alii cum P. Friderich. de Sim. c. 5. n. 204. allegantes Stylum Curiae Romanae, & Decisiones Rotae. Sed nec in posteriori casu poenis à Jure statutis obnoxios esse Simoniacos, propugnant aequè multi, imò plures, cum Navarr. Covarruv. Laym. Zocf. hic n. 37. 92. seqq. Reiffenstuel n. 239. allegantes & ipsi Stylum Curiae, & Extrav. 2. cit. ubi dantes & accipientes poenis subiunguntur: quibus accedo & ego, cum versetur in materia poenali, in qua benignior pars tenenda est. c. 49. de R. I. in 6. & aliàs odia sunt restringenda. c. 15. eod. Pars 4. patet ex Constat. Intolerabilis Pii V. & inde, quòd Simonia sit crimen gravissimum, quòd ordinariè non debet relinqui sine poena.

54 Oppones 1. In c. 37. & 45. h. t. videntur poenae infligi, etsi tantum sit promissum aliquid temporale pro spirituali tradito: ergo non requiritur executio, seu traditio actualis, ex utraque parte. 2. In can. 5. caus. 1. q. 3. decernitur irritum, siquid spirituale est datum datà vel promissà pecunià: ergo ad poenas incurrendas sufficit promissio, & non requiritur datio rei temporalis. R. ad 1. in d. c. utroque est sermo de remissione alicujus obligationis temporalis pro dato spirituali: remittere verò idem est, ac dare. Ad 2. id intelligendum est vel de casu, quo post intervallum re ipsa datur, quòd prius tantum fuit promissum: si enim hoc contingit, completur Simonia Realis, poenaeque incurruntur, & retrorahuntur ad tempus pactionis praeiteritae, ut docet Navar. Suar. Less. vel de irritatione per sententiam decernenda, ut ait idem Navar. in Man. c. 23. n. 104. Ex quibus colliges, Titium, qui Sempronio promissit summam pecuniae pro beneficio, ac illud obtinuit, ipse verò nunquam solvit pecuniam, non incurrere poenas Simoniae decretas.

55 Dico 2. Quamvis sola Simonia Realis puniatur certis ac determinatis à Jure poenis, ut patet ex dictis; non tamen sic punitur omnis Simonia Realis, sed triplex tantum ejus classis. 1. Quae circa Ordinationem seu collationem Ordinum. 2. Quae circa ingressum Religionis. 3. Quae circa provisionem Beneficiorum Ecclesiasticorum committitur. Ratio, quia in has, & non in alias Simoniae species, reperiuntur poenae certae ab ipso Jure determinatae, & ipso facto incurrendae. Aliis tamen poenis ad arbitrium & per sententiam Judicis plecti possunt aliae Simoniae, in quas quidem aliqua nonnunquam statuta sunt poenae, non tamen ut ipso jure vel facto incurrendae, sed primum per sententiam. De his tribus classibus jam inspecie.

56 Dico 3. Quando Simonia committitur circa Ordinum Clericalium susceptionem & collationem, sequentes poenae ipso facto incurruntur. 1. Tam ordinans Simoniacè, quam ordinatus, est excommunicatus excommunicatione reservata Pontifici. 2. Ordinans est suspensus à collatione quorumcunque Ordinum, etiam primae Tonsurae,

& ab exercitio munerum Pontificalium, ordinatus verò ab Ordinibus suscipiendis, & susceptorum exercitio. c. 37. c. 45. & Extrav. 2. cit. Non tamen incurruntur ab iis, qui citra suam culpam propriam ordinant vel ordinantur interveniente Simonia, neque ab Episcopo, post collatum gratis Ordinem accipiente aliquid sponte oblatum, licet juxta Trid. s. 21. c. 1. de Ref. Simoniam Juris Ecclesiastici committat. Alias adhuc poenas in Simoniacè ordinantes & ordinatos statuit Sixt. V. in Constat. Sanctum, quam tamen Navar. & Less. putant in pœrisque locis ignotam, & non receptam esse.

Dico 4. Quando Simonia committitur circa Religionis ingressum, hae poenae habent locum. 1. Tam dans temporale pro ingressu Religionis per Professionem completo, & admittens ad eam, si sit persona singularis, excommunicationem, si verò admittens sit communitas vel Conventus, suspensionem ab officio (non ab Ordine) h. e. ab executione juris Capitularis, consistentis in administratione jurisdictionis & Ecclesiae, incurrit ipso facto, utramque reservatam Pontifici. 2. tam dans quam admittens sit infamis infamia juris, si nempe crimen sit notorium, consequenter irregularis. 3. Simoniacè professus (tenet enim Professio) de Simonia condemnatus absque dispensatione Episcopi permanere non potest in illo Monasterio, sed transferri debet in aliud artius; licet ipse, donec per sententiam jubetur, discedere non teneatur. Extrav. 1. cit. c. 19. c. 25. c. 40. h. t. Sed ex supra dictis patet, quòd raro aliquid temporale datur pro ipso ingressu in Religionem, adeoque raro committatur haec Simonia: imò Extrav. cit. quoad excommunicationem à laudatis Nav. & Less. dicitur non esse recepta, suspensio autem, si occulta sit, dispensabilis est ab Episcopo (& Mendicantibus) per Trid. s. 24. c. 6. de ref.

Dico 5. Quando Simonia Realis committitur circa Provisionem Beneficiorum, Officiorum, Dignitatum, & Praelaturarum Ecclesiasticarum, uti (pro dolor!) nimis frequenter contingit, inducuntur hae poenae. 1. praesentatio, nominatio, institutio, electio, postulatio, confirmatio, admissio, & quilibet provisio est ipso jure nulla, datorque obligatio in conscientia dimittendi beneficium & c. fructusque beneficiales (nam industriales probabiliter retineri possunt) restituendi ante omnem sententiam. 2. omnes, quicunque ad talem Simoniam concurrerunt, sunt excommunicati excommunicatione reservata Summo Pontifici. 3. & provisus ad idem beneficium de novo obtinendum sit ipso jure inhabilis. 4. item ad alia; imò privatur quoque aliis beneficiis prius habitis, ac perpetuò deponendus est ab Altaris ministerio: sed haec ultima non incurruntur ante sententiam. Pars 1. & 2. clare habetur in Extrav. Cum detestabile 2. h. t. int. com. Pars 3. in c. penult. de Elect. Pars 4.

Ff 3

sumitur

sumitur ex *Const. cum primum* Pii V. non in majori rigore recepta, quia in quod per sententiam primum inducatur Inhabilitas ad alia beneficia, privatio aliorum, & depositio, uti notant Navar. Suar. Laym. & Pirhing *h.t. n. 170.* Consonat *c. 2. de Confess. & c. 11. h. t.*

- 59 Circa has penas Simoniam in provisione beneficiorum &c. commissam notanda sunt sequentia. 1. eas extendi communiter à DD. etiam ad Simoniam Juris Ecclesiastici in materia beneficii commissam, uti si duo permutent sua beneficia sine Superioris auctoritate. per *c. 5. & 7. de rer. permur.* quia Jus, præfatas penas circa provisionem Simoniacam in Beneficiis, generaliter & sine discrimine inter Simoniam Juris Divini ac Ecclesiastici, uti in *Extrav. 2. cit. &c.* statuit. 2. non tamen extendi ad beneficia minus strictè sumpta, uti si committatur Simonia circa Pensiones, Vicarias temporales, Capellanas &c. quia *d. Extrav. loquitur tantum de dignitatibus, officiis personalibus, & beneficiis: in odiosis autem non debet fieri extensio, sed verba strictè accipi.* *c. 15. de R. J. in 6. 3.* ab excommunicatione, si delictum sit occultum, posse absolvere Episcopum, & Regulares Mendicantes, illum quidem propter Trid. *lo. cit.* istos autem propter speciale privilegium. Suar. *c. 61. n. 4.* Less. Palao &c. 4. fructus beneficiales perceptos omnes, etiam consumptos, restitui debere à Simoniacè promoti, & quidem ante sententiam; quia injustè percepit vel percipit & absque titulo, imò & percipiendos, seu quos male promotus percipere potuisset, at non percepit ex negligentia vel inscitia: uti alibi docuimus de prædione *lib. II. tit. II. num. XI.* quia habetur ut invalor. Gonz. *ad c. 12. h. t. num. 6.* Si verò aliquis esset bonæ fidei possessor, puta quia Simoniacè quidem fuit promotus, at sine sua culpa, eò quòd alii ipso inscio dederint temporale pro beneficio, fructus tantum exstantes teneretur restituere, quos durante bona fide percepit, licet postea resciat Simoniacum ingressum, ac bona fides solvatur. per ea, quæ tradidimus de bonæ fidei possessore *lib. II. Tit. XII. n. 13.* neque illos, quos bona fide jam consumpsit, vel percepit tanquam condignum sui ministerii stipendium, bona fide præstiti; quia dignus est operarius mercede sua. Vid. Suar. *l. 4. c. 57. n. 36.* Quin etiam ipsum beneficium, & fructus omnes, etiam formaliter exstantes retinendi jus acquirit per Regulam Cancellar. *de triennali possessore*, si illud quæ etè possedit per triennium: quæ regula nihil prodest illi, qui scienter per Simoniam est promotus. Sed hinc

- 60 Quæres, an prædictas penas incurrat Simoniacè promotus, sed ignoranter, puta, quia pretium est datum à parentibus, amico, vel ex nequitia à quodam tertio? R. non incurrit aliam, quam nullitatem provisionis; quia non deliquit, si ipso inscio commissam est Simonia: nullitas autem provisionis (& indè pendens privatio ac necessaria dimissio

beneficii in conscientia ante sententiam, nisi per triennium bona fide ac Simoniacè commissæ ignarus possideret) incurritur, cum non tam in penam sit statuta, quam in abominandæ Simoniacæ detestationem; uti & inhabilitas ad idem beneficium; cum hæc in penam non ipsius sine propria culpa promoti, sed aliorum Simoniacè promovete voluntium, decreta sit. *c. 27. c. 33. junct. gl. h. t. & c. penult. cit.* Communis cum S. I. homa contra Navar. Ugolin. qui putant, provisionem tali casu non irritam esse ipso jure, sed irritandam tantum per sententiam. Si tamen promotus, metuens vel suspicatus ab aliis aliquid dandum pro sui promotione, expresse fuisset protestatus & contradixisset item si tertius quidam ex nequitia ac fraudulentè, ut hoc modo redderet provisionem invalidam, ipsumque Candidatum ad hoc beneficium inhabilem, pecuniam vel pretium dedisset, in utroque casu nec promotio esset invalida, nec inhabilitas incurreretur. *c. 27. c. 33. cit.* Aliud foret, si à tertio fuisset datum pretium, sciente beneficii Candidato, & non protestante, imò protestante quidem, at nihilominus sciente, quòd aliter non obitante protestatione in Simonia perrexisset; tunc enim provisio foret nulla. *c. 33. cit.* Neque obstat, quòd ibi dicatur, electionem ignorante electo Simoniacè factam penitus esse reprobendam, & sic inimitari videatur, eam non ipso jure nullam, sed accedente sententia tantum annullandam esse; quia propter alios textus, quibus clare inducitur nullitas ipso jure & facto, hæc verba habent hunc sensum, quòd electio, tanquam nulla per se, sit declaranda tanquam nulla; qui modus loquendi in Jure non est infrequens, ut, quod in uno loco dicitur irritum, in alio dicatur irritandum, nempe declarandum ut nullum. Denique notandum, provisionis valon obstare, licet in electione major pars libere & sine pretio accepto sua suffragia dederit, modò pars, vel etiam unicus tantum sit pretio conductus, & Simoniacè elegerit, uti & propter paritatem rationis, si unus tantum ex pluribus patronis fuerit pretio corruptus, ut habet communis & melior sententia ex textu satis claro *c. Mattheus 23. h. t.* contra Panorm. Garc. Palao. Idem est, licet non tota pretii summa, prius promissa, postmodum data sit, sed tantum pars, v. g. ex 100. promittis tantum 5. vel 10. &c.

Dubitabis, quas penas, & an speciales statuerit Jus in Simoniam Confidentialem? R. præter excommunicationem reservatam, nullitatem renunciationis & collationis, inhabilitatem ad idem beneficium, quæ sunt penas communes omnium Simoniarum Realium circa promotionem beneficalem commissarum, habet speciales istas, in Bulla Romanæ Pii IV. & Bulla Intolerabilis Pii V. proditæ. 1. si reus sit Episcopus, vel Prælati Episcopopò superior, loco excommunicationis interdicatur ab ingressu in Ecclesiam. 2. renuntiatio per confidentiam, uti & renuntiatio, reddi-

cur inhabilis non tantum ad idem, sed etiam ad alia beneficia obtinenda. 3. privatur non modo beneficiis aliis prius obtentis, sed etiam pensionibus: sed hæc privatio, licet ipso Jure sit inducenda, tamen requirit sententiam declaratoriam criminis; quia externam executionem requirit, & privatio est juris jam quaesiti. 4. fructus ex tali beneficio male percepti applicari debent Camera Apostolicæ. 5. Beneficium ita nulliter acquisitum reservatur collationi Sedis Apostolicæ. Sed hæc reservatio in Germania non habet locum propter Concordata Germaniæ, quibus Pontifices non censentur derogare sine expressa illorum mentione. Notandum tamen est adhuc 1. quod dictæ pœnæ, sicut ipsa Simonia Confidentialis, in pensionibus sub confidenda, scilicet ingressus, accessus, regressus explicat n. 6. cessent; quia in odiosis non debet fieri extensio sed verba stricte sumi. 2. quod ad illas incurrendas ob Simoniam Confidentialem non requiratur, ut contractus ex utraque parte per traditionem & intentionem sit completus, modo ex una parte sit completus v. g. per collationem beneficii, licet primum poit aliquot annos urgeat obligatio resignandi tertio, qui procuravit; quia hæc Simonia ex natura sua respicit diversa tempora. Atque ita docent omnes, etiam illi, qui nobiscum universaliter negant, pœnas contrahi ex Simonia non completa ex utraque parte per executionem.

62 Dico 6. Quamvis omne pactum & contractus Simoniacus in ratione contractus sit nullus. 2. traditio tamen facta rei vel temporalis vel spiritualis valida est, adeoque talis contractus in ratione traditionis habere factæ substituit, oriturque jus retinendi spiritualia Simoniacæ accepta, donec per sententiam isdem privetur accipiens. 3. exceptis tamen beneficiis & officiis Ecclesiasticis, & actionibus quibuscumque ad ea conferenda ordinatis, utpote quæ actiones & collationes provisionesque sunt ipso Jure irritæ. 4. sed Ecclesiastico tantum, non Naturali. Pars 1. sumitur ex *can. 8. caus. 1. q. 1. l. 6. pr. ff. de contrah. empt.* nam res sacræ & spirituales in commercium & contractum humanarum venire non possunt. *l. 83. §. 5. ff. de V. O.* Adde, quod utique nemo obligari valide possit ad faciendum illicitum: sed dare temporale pro spirituali, vel vicissim, est illicitum: ergo. Adeoque Jus Naturale irritat turpiter faciendæ, non item turpiter jam factæ. Pars 2. ex *e. 39. in f. h. r. ibi: qui receperit, & qui dederit hujusmodi pretium omnino damnatum, cum Giezi & Simone condemnatur*: ergo traditio tenet, ita ut res spiritualis retineri possit, pretium verò temporale restitui debeat, si simul injuste acceptum est. Sed de restitutione Simoniacæ acceptorum postea. Quod teneat traditio, probatur etiam negative; quia nullo Jure reperitur irritata extra materiam beneficalem. Unde substituit collatio Simoniacæ Sacramentorum,

Baptismi, Pœnitentiæ, Ordinis &c. consecratio Ecclesiæ, Professio Religiosa, emptio juris Patronatus, aliarumque rerum & jurium spiritualium, vel spirituali annexorum. Pœnæ tamen varix a Judice Ecclesiastico etiam in aliis Simonias extra beneficalem materiam infligendæ statuuntur *can. 7. 8. seqq. q. cit. c. 11. 19. h. r.* Nec obstat, quod *Extrav. 2. tit. innovans* Censuras & pœnas Juris antiqui addat: *quas ipso facto eos incurrere volumus*; nam hæc verba juxta communem interpretationem intelligenda sunt de beneficiis & officiis Ecclesiasticis Simoniacæ collatis; quia de his sermonem præmisit Papa. Pars 3. quod nempe provisio beneficiorum & collatio officiorum Ecclesiasticorum sit irrita, atque beneficia ante sententiam omnem dimittenda, probata est satis n. 58. *seqq.* Pars 4. ex ratione; quia Jus Naturale ad validam translationem & collationem rei spiritualis nihil aliud requirit, quam dominium vel quasi-dominium & potestatem in dante, in recipiente autem capacitatem, quas suppono adesse, & adesse spectato Jure Naturali possunt, licet peccetur contra Religionem æquiparando rem spiritualement temporali, & licet Jus Ecclesiasticum reddat incapacem, qui pretium accipit.

Dico 7. Quamvis merx seu res spiritualis 63 Simoniacæ accepta, extra materiam beneficalem, restitui non debeat ante sententiam. 2. Pretium tamen temporale restitui debet Jure Naturali & ante omnem sententiam casu, quo non tantum Simoniacæ, sed etiam injuste acceptum est, seu quando pretium acceptum est pro re spirituali, ex qua alteri nullum commodum temporale provenit, vel non tantum, quantum est pretium. 3. Non verò ante sententiam condemnatoriam, si acceptum est pretium Simoniacæ tantum & sine peccato contra Justitiam commutativam; eo quod nempe commodum temporale pretio æquivalens cum re spirituali translatum sit in eum, qui dedit spirituale. 4. Excepto tamen pretio, quod pro beneficio vel officio Ecclesiastico acceptum est, quod Jure Ecclesiastico debet restitui, ubi injustitia intervenit, & recipiens pretium non se privavit commodum temporali, uti sit apud eligentes, commendantes, præsentantes, conferentes beneficium: si verò injustitia intervenisset, obligaret etiam Jus Naturale. Pars 1. constat ex assertione præcedente; quia translatio valet, & restitutio ante sententiam nec Jure Positivo, minus Jure Naturali, est imposita: si tamen alter restituat pretium & repetat rem spiritualement, reddi hæc debet, imò & in pœnam redditio rei spiritualis injungi à Judice potest. Pars 2. patet ex natura justitiæ commutativæ, quæ exigit, ut pars laesa reparetur ad æqualitatem, & tantum reddatur, quantum injuste acceptum, vel quantum fuit damnum alteri injuste illatum: nec retineri juste potest, cuius retinendi nullus est titulus. Unde pretium Simoniacum restituere debet, qui ali-

quod

quod accepit pro re merè spirituali, non connexa cum temporali commodò, quod sit pretio æstimabile, v. g. pro Reliquiis, Sacramentis &c. vel qui accepit pro re spirituali, commodum temporale quidem afferente, sed aliunde debita ex iustitia v. g. ex officio Parochi: vel pro re commodum temporale quidem pariente, at cuius non fuit dominus, sed tantum administrator, qui contulit, ut si Episcopus vendat beneficium, cuius collatio ad ipsum non pertinet: vel pro re spirituali, ex qua quidem perciperetur commodum temporale, at promissum tantum, non verò datà. Pars 3. exinde; quia violatio virtutis Religionis tantum non parit obligationem restituendi, ut habet communis cum P. Friderich de Simon. n. 222. Unde restituere (præciscendo a Jure Positivo id præcipiente) non tenetur pretium acceptum, qui alteri pro pecunia resignavit suum beneficium vel dignitatem; quia fructu beneficii vel honore se privavit, & alteri concessit: aut qui Reliquias aurò vel argentò ornatas, vasa sacra, chrysuma, caltrum jus patronatus habens annexum &c. quæ talia & conjunctive vendidit pretio non excedente commodum temporale, quod inde in alterum redundat; neque Monasterium, quod pecuniam accepit pro admissione alicujus ad Religionem, ut desumunt DD. ex *Extrav. 1. h. t. int. com.* Pars 4. ex c. 11. eod. quod jubet pretium restitui, uti tenent communiter DD. sicut *Extrav. 2. cit.* & alia Jura jubent dimitti beneficium in conscientia ante omnem sententiam. Sed notandum adhuc, quòd dicta de obligatione restituendi pretii ante sententiam etiam procedant in Simonia Mentali, si sit conjuncta cum injustitia. Ita verior cum Suar. & Gonz. in c. fin. h. t. n. 3.

64 Oppones 1. Non est ratio, cur spiritualis Simoniace acceptum, non debeat restitui, bene tamen temporale, seu pretium: ergo utrumque vel neutrum vel restitui ante sententiam. 2. Qui dedit rem spiritualementem, non voluit dare, nisi ut per hanc dationem acquireret pecuniæ dominium: ergo, si non acquisivit dominium, nec rei spiritualis dominium transtulit: ergo æquè debet restitui merx spiritualis ante sententiam, quàm pretium, vel si illa non debet restitui, nec istud debet. 3. dans pretium pro re spirituali voluntariè dat: ergo sine injuria & injustitia semper retineri potest ab illud accipiente. R. ad 1. N. Ant. ratio enim est, quòd accipiens rem spiritualementem non committat injustitiam, cum habeat jus accipiendi; accipiens verò pretium pro spirituali nullum afferente commodum temporale, vel aliunde debitum afferente &c. committit injustitiam; quia nullum habet jus vel titulum accipiendi pretium pro re, cuius dominus non est, sed tantum administrator, & quidem talis, cui dictum est: *gratis accepistis, gratis date.* Mar. 10. sicut dispensator elemosynam gratis elargiri iussus facit pauperi injuriam, &

injustè agit, propterea obligatus ad restitutionem, si pro elemosyna pauperi data ab eodem recipit pecuniam. Ad 2. trans. Ant. N. conf. quia volens accipere dominium pretii pro re spirituali, nullum commodum temporale annexum habente &c. vult illud injustè & absque titulo, adeoque invalide: at verò accipiens rem spiritualementem non agit injustè: ergo, cum alter non potuerit allegare translationem rei spiritualis conditioni iusta de acquirendo pretii dominio, quæ habetur pro non adjecta, accipiens verò capacitatem & jus habet acquirendi rem spiritualementem, iste retinere potest rem spiritualementem, non ille pretium. Ad 3. Licet voluntariè dederit, tamen donare non voluit, sed dare, quantum iustitia permittit, & ut aliquid pretio æstimabile & æquivalens recipiat: ergo, si hoc non datur ab accipientis pretium, illud restitui debet.

Quares, cuinam restituendum sit per Simoniace acceptum, casu quo restitui debet? R. 1. per se restituendum foret danti, seu illi, à quo acceptum est, tam in materia beneficii, quam in alia. Communis cum P. Suar. c. 59. n. 23, & P. Friderich, n. 224. Ratio, quia per se facienda est restitutio injustè læso, ita exigente iustitia commutativa. Neque dans pretium, in beneficiis etiam, aliter intendit se abdicare dominio pretii, nisi quatenus alter, à quo recepit spirituale, illius capax est: cum ergo in casu, quo alter non tantum Simoniace, sed etiam injustè reciperet pretium, aut pro beneficio, dominii pretii capax non sit, manet hoc dominium penes eum, qui dedit pretium: ergo per se huic restituendum foret, quamdium nimirum neque Judex per sententiam, neque Jus aliud præcipit. Unde R. 2. Cum Simoniace dans pretium, sive injustitia interveniente, sive non, præsertim in beneficiis, per suum delictum se pretio reddat indignum, ideo per sententiam Judicis potest pretium applicari Ecclesie vel pauperibus, & in beneficiis debet applicari Ecclesie, in qua beneficium existit, vel vi consuetudinis etiam pauperibus, ut docent plerique ex c. 11. & c. 41. h. t. cum S. Thoma, licet ante sententiam, etiam in beneficiis, restitui valeat danti pretium; quia Jus non privat dantem ipso facto, imò etiam diceret, eum amittere pretium ipso jure, uti in beneficiis, tamen requireretur sententia declaratoria criminis. Arg. c. 19. de hæret. in 6. Oppones 1. In c. 11. cit. dicitur, quòd accepta pecunia sine gravi salutis periculo retineri non possit, quæ nempe pro beneficio data est: ergo ante sententiam Judicis illa debet restitui Ecclesie. 2. Turpiter acceptum non est restituendum danti, si turpitudine se teneat tam ex parte dantis quàm accipientis, cum in pari turpitudinis causa melior sit conditio possidentis: ergo pretium Simoniace retinere potest accipiens. R. ad 1. diff. Conf. ergo in beneficiis ante sententiam Judicis condemnatoriam, utpote quàm Jus tam

tulit, debet restitui Ecclesiæ. C. Conf. ante omnem sententiam, etiam criminis declarationem. N. Conf. Ad 2. Illa regula procedit solum de foro externo, in quo Iudex in pœnam delicti bene præcipit, ut pretium injustè acceptum non danti, ut accipiens de Jure Naturali facere deberet, restituatur; neque relinquatur accipienti injustè, cum id prohibeat Jus naturale, sed detur Ecclesiæ vel pauperibus. Nec est melior conditio possidentis, qui injustè & sine titulo accepit.

66 Dico 7. Iudex competens in delicto Simoniæ est solus Ecclesiasticus privative, etiam si delinquens sit Laicus. Adeoque hoc crimen non mixti est fori, sed Ecclesiastici tantum, utpote versans circa res & objecta spiritualia. Ita Glossa quoad hoc crimen communiter recepta in c. 8. de for. comp. v. Malefactores. Sumitur etiam ex c. 2. de Judic. ubi omnes causæ spirituales & Ecclesiasticæ tribuuntur foro Ecclesiastico. Idque procedit, etiam si moveatur questio facti; quia ordinariè involvitur questio Juris, ut in crimine hæreseos. Ad accusandum de gravissimo hoc crimine non modo admittuntur omnes, etiam criminosi & complices delicti, modo non sint capitales inimici, & non A. catholici. c. 3. h. t. Verum etiam in virtute S. obedientiæ jubentur revelare quantocumque Summo Pontifici, vel cui is duxerit hoc committendum, quos Simoniæ reos esse sciverint. Extrav. 2. cit. Ad condemnandum verò de hoc crimine sufficienter etiam probationes ex conjecturis & signis evidentibus hauriuntur. c. 6. h. t. tum quia crimen est valde atrox & perniciosum Ecclesiæ, tum quia solet occulte committi, adeoque difficilis est probatio. Neque testes debent esse omni exceptione majores, saltem si agatur civiliter, vel judicio Inquisitionis, modo non sint capitales inimici. c. 31. h. t. Sed vide limitationes in c. 32. sequente politas, & c. 10. de testib.

67 Dico 8. Absolvere à Censuris, & dispensare in pœnis Simoniæ, per se solus potest Pontifex; quia inferior in Jure Communi nihil potest: nec tamen ipse Pontifex facile dispensat, sed rarissime, maxime in beneficiis, ut difficultate dispensationis obtinendæ absterreantur fideles ab hoc gravi crimine. Dispensat tamen, maxime ob causam scandalis, quod oriretur ex dimissione beneficii Simoniæ obtenti, item ob paupertatem beneficiati, tum per Datariam, quando delictum est notorium, tum per Penitentiarium pro foro interno tantum, si est occultum; sed semper debent exprimi fructus ex beneficio Simoniæ obtento percepti, de quibus fit transactio vel compositio, per quam ex justa causa aliqui, v. g. tertia eorum pars remittitur, vel iungitur pro foro interno, ut, quamprimum per paupertatem licuerit, omnes percepti restituantur Ecclesiæ: quare tenor dispensationis diligenter inspiciendus est. Vid. Pyr. Corrad. in Praxi dispens. l. 5. c. 9. c. 10. Reiffenstuel h. t. & Lib. V. R. P. Viri Pichler.

n. 341. Dixi, per se; nam si delictum sit occultum, & ad forum contentiosum non deductum, à Censuris absolvit Episcopus, vi Trid. s. 24. c. 6. de refor. & Religiosi Mendicantes vi privilegii, excepta tamen Simoniâ in collatione & susceptione Ordinum commissâ, ubi est recepta Constit. Sanctum Sixti V. Pariter Episcopus dispensare certò potest cum eo, qui per alienam Simoniam se infcio commissam impetravit beneficium simplex, & probabilius etiam si Curatum, ad idem beneficium, postquam resignavit, uti debet, rursus obtinendum. l. penult. de Elect. Item cum eo, qui per propriam Simoniam obtentum beneficium sponte dimisit ante sententiam condemnatoriam. per can. 1. caus. 1. q. 5. An verò Episcopus vi Trid. lo. cit. dispensare possit ad obtinendum rursus idem beneficium prius Simoniacè obtentum, vel potius retinendum, si delictum mansit occultum, nec ad forum contentiosum deductum, disputant DD. Negat cum communiori Reiffenstuel n. 339. seq. Affirmant probabiliter Henric. Less. Palao. p. 3. tr. 17. d. 3. pu. ult. n. 4. Inclinat P. Krimer h. t. n. 593.

Quæres, an ignorans pœnas, à Jure in Simoniacos statutas, incurrat illas, & an nihil ipsi prosit ignorantia, nempe invincibilis? R. 1. Censuras non incurrit; quia hæ requirunt contumaciam, ut fatentur plerique omnes. R. 2. Reliquas in foro interno fortè etiam non incurrit juxta nostra principia, ad cit. de eo, qui duxit, quam polluit. in lib. IV. tradita, quamvis communis apud & cum P. Reiffenstuel n. 321. seq. dissentiat. R. 3. Ignorantia invincibilis, quamquam non excuset eum, qui postea rescit ante completam præscriptionem, à restitutione pretii Simoniacè & injustè accepti, vel fructuum ex beneficio Simoniacè obtento perceptorum, tamen prodesse potest ad pretium, vel fructus retinendos post completum tempus ad Præscriptionem requisitum, quod respectu rerum mobilium est triennium. Si nempe v. g. ignoravit, illicitum esse accipere pretium, vel scivit quidem, esse illicitum, ignoravit tamen injustè illud accipi, & tanquam rem alienam restitutioni esse obnoxium. Imò sine sua culpa obtinens beneficium per Simoniam alienam, & hujus ignarus, ipsum titulum & dominium beneficii post lapsum triennii, si interea non rescivit, præscribit, per regulam Cancellaria de triennali possessore. à fortiori ipsorum fructuum.

TITULUS IV.

Ne Pralati vices suas, vel Ecclesias, sub annuo censu concedant.

SUMMARIUM.

1. Explicatur Rubrica.
2. 3. Exercitium jurisdictionis & potestatis Ecclesiastica pro annua pensione elocare, est Simonia, certis panis subiecta.

G g

4. Sig